

ระเบียบวิธีวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาเรื่อง ของทางการรับสารของสตรีผู้รับบริการคุมกำเนิดทั้งแบบชั่วคราวและแบบถาวรนี้ถูกเลือกมาโดยเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกจากสตรีที่มาใช้บริการคุมกำเนิดที่หน่วยวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ผู้รับบริการทั้งหมดแต่งงานแล้ว กำลังอยู่กินกับสามี และอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครไม่น้อยกว่า 6 เดือน โดยเริ่มเก็บข้อมูล ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 19 มกราคม ถึง วันศุกร์ที่ 20 กุมภาพันธ์ 2524 รวมทั้งสิ้น 252 ราย ซึ่งประกอบไปด้วยผู้รับบริการทำหมันหญิง 85 ราย ผู้รับบริการยาฉีดคุมกำเนิด 86 ราย ผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิด 29 รายและผู้รับบริการใส่ห่วงอนามัย 52 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 33.7, 34.1, 11.5 และ 20.6 ตามลำดับ

วิธีคุมกำเนิด	จำนวน	ร้อยละ
แบบถาวร :		
การทำหมันหญิง	85	33.7
แบบชั่วคราว :		
ยาฉีดคุมกำเนิด	86	34.1
ห่วงอนามัย	52	11.5
ยาเม็ดคุมกำเนิด	29	20.6
รวม	252	100.0

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากกรค้นคว้ารายงานต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ทำการศึกษาและสอดคล้องกับแบบจำลองพื้นฐานในการกระจายสาร¹ อันเป็นทฤษฎีหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการแพร่กระจายข่าวสารที่เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว แบบสอบถามนี้มีคำถามรวมทั้งหมด 62 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 หมวดคือ

หมวด ก. เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปทางประชากร ลักษณะทางเศรษฐกิจและลักษณะทางสังคม คำถามมีลักษณะเป็นคำถามปิดประกอบด้วย

- ลักษณะทางประชากรที่เกี่ยวข้องได้แก่ อายุของสามีและภรรยา จำนวนบุตรที่มีชีวิต จำนวนปีที่แต่งงาน
- ลักษณะทางเศรษฐกิจได้แก่ รายได้ของสามีและภรรยา
- ลักษณะทางสังคมได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพของสามีและภรรยา

หมวด ข. เป็นคำถาม ถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับข่าวสารโดยทั่วไป มีลักษณะเป็นคำถามเปิดเช่นกัน ประกอบไปด้วย ช่วงเวลา และช่องทางที่ได้รับข่าวสารอันเป็นนิสัยปกติ ตลอดจนความบ่อยครั้งในการรับสาร ทั้งจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

หมวด ค. เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้และแหล่งที่มาของความรู้ในเรื่องการคุมกำเนิด ซึ่งในที่นี้หมายถึงความรู้ในวิธีคุมกำเนิด 4 วิธีที่จะทำการศึกษาคือการทำหมันหญิง การใส่ยาฉีดคุมกำเนิด การใส่ยาเม็ดคุมกำเนิดและการใส่ห่วงอนามัย

¹ Rogers, Communication Strategies for Family Planning, pp.71-80.

แนวทางในการกำหนดแหล่งที่มาของความรู้^๒นี้จะแบ่งแยกรายละเอียดไปตาม
สื่อมวลชนและสื่อบุคคล โดยแบ่งเป็น

- แหล่งที่มาของความรู้ครั้งแรก
- ชนิดของสื่อ และความถี่ที่ได้รับสารจากสื่อ นั้น ๆ
- แหล่งข่าวสุดท้ายที่มีส่วนในการจูงใจ

ในหมวดนี้ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเพื่อทดสอบสมมติฐาน

หมวด ง. เป็นคำถามเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือต่อแหล่งข่าวแบบต่าง ๆ ของ
ผู้รับบริการคุมกำเนิด ทั้งแหล่งข่าวที่เป็นสื่อบุคคลและสื่อมวลชน ทศนคติของผู้รับบริการ
คุมกำเนิดต่อวิธีการคุมกำเนิดแบบต่าง ๆ ตลอดจนปัจจัยสำคัญที่มีส่วนสนับสนุนให้ผู้รับ
บริการยอมรับการคุมกำเนิด

ลักษณะคำถามในหมวดนี้จะมีทั้งคำถามปิดและคำถามเปิด

การดำเนินงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้ดำเนินงานวิจัยออกเป็น 2 ชั้น ในชั้นแรกเป็นการทำการทดสอบแบบ
สอบถาม (Pre-Test) โดยใช้ระยะเวลา 3 วัน สัมภาษณ์สตรีที่มารับบริการวางแผน
ครอบครัวที่หน่วยวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โดยทำการสัมภาษณ์ด้วย
ตนเองทั้งหมด 20 ราย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเพื่อให้
มีความเที่ยงตรงในการวัด (Validity) และความเชื่อถือได้ในการวัด
(Reliability) มากที่สุด

ในชั้นที่สองเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วย
ตนเอง พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่หน่วยวางแผนครอบครัวอีก 1 คน ที่ได้รับคำแนะนำและ
ศึกษาแบบสอบถามเป็นที่เข้าใจดีแล้ว เป็นผู้ช่วยในการสัมภาษณ์ โดยเริ่มเก็บข้อมูลทุก
วันจันทร์ถึงศุกร์ ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 19 มกราคม 2524 จนกระทั่งครบกำหนดระยะเวลา
ในการเก็บข้อมูลเป็นเวลา 1 เดือน

ข้อจำกัดของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ มีลักษณะเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบจงใจ (purposive sampling) ศึกษาเฉพาะสตรีกลุ่มที่มาใช้บริการที่หน่วยวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เท่านั้น โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นตัวกำหนดในการเลือกตัวอย่าง ซึ่งจะเก็บภายในระยะเวลา 1 เดือน ทั้งนี้ก็เพื่อให้เหมาะสมกับเวลาและกำลังงบประมาณของผู้วิจัย อย่างไรก็ตามข้อมูลที่เก็บได้ในครั้งนี้ อาจใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาการคุมกำเนิดในเขตกรุงเทพมหานครหรือในเขตเมืองใหญ่ ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลที่ไ้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมดผ่านกระบวนการจัดทำด้วยเครื่อง (Machine Data Processing) แล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ โดยอาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องคำนวณ วิเคราะห์ลักษณะการยอมรับการคุมกำเนิดแบบต่าง ๆ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการยอมรับการคุมกำเนิด โดยใช้วิธีการคำนวณเชิงสถิติ ได้แก่ อัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการทดสอบเชิงสถิติด้วยค่าไคสแควร์ (χ^2) และ t-test ที่นัยสำคัญ 0.05

การนำเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์ที่ได้เสนอในรูปแบบตารางกึ่งบทความ (Semi-tabular Presentation of data)